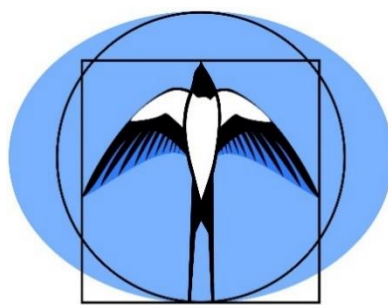

KURATORIUM OŚWIATY
W KRAKOWIE

Małopolski Konkurs Historyczny

dla uczniów szkół podstawowych województwa małopolskiego
w roku szkolnym 2021/2022

**„Od powstania państwa polskiego
do ostatniego Piasta na polskim tronie.
Proces budowy kraju i początki narodu polskiego”.**

Etap wojewódzki

Klucz odpowiedzi

Zadanie 1 (3 punkty)

Przyporządkuj dzieła sztuki do epoki, wpisując odpowiednią literę w zaznaczone miejsce.

Uwaga! Epok jest więcej niż dzieł, a do jednej epoki może też należeć więcej niż jedno dzieło.

1. B

2. A

3. B

- A. Starożytność
- B. Średniowiecze
- C. Nowożytność
- D. Współczesność.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 2 (4 punkty)

Zaznacz poprawną odpowiedź:

1. Ateńskim przywódcą był:

- a) Homer
- b) Perykles**
- c) Herakles

2. Rzymskim cesarzem nie był:

- a) Oktawian August
- b) Romulus**
- c) Neron

3. Bitwa pod Warną miała miejsce w:

- a) 1434 r.
- b) 1443 r.
- c) 1444 r.**

4. Rewolucja belgijska przeciw Holendrom wybuchła w:

- a) 1815 r.
- b) 1830 r.**
- c) 1848 r.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 3 (3 punkty)

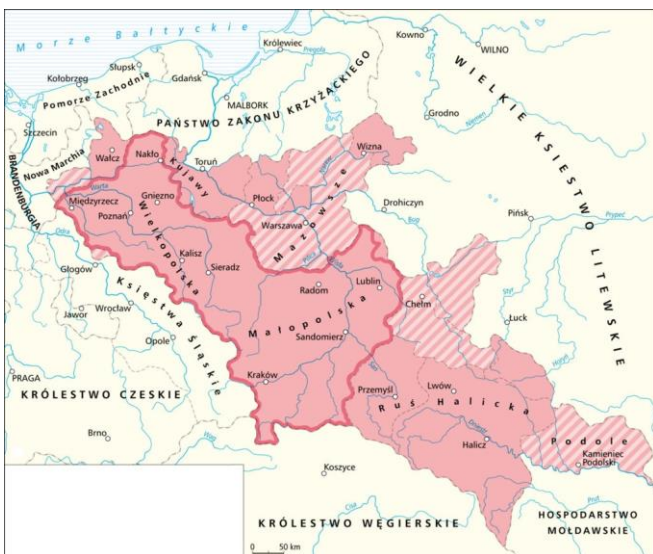
Poniżej przedstawiono trzy mapy z podpisami. Dobierz datację z podanych poniżej do właściwej mapy. Uwaga! Datacji jest więcej niż map!

1. A/XIw.

2. G/1919-1921 r.

3. D/XIV w.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 4 (2 punkty)

Poniżej przedstawiono dwa plakaty. Wybierz wydarzenie związane z wydaniem plakatu, przyporządkowując odpowiednią literę do liczby.

1. b

2. e

- a) bitwa warszawska w 1920 r.
- b) wojna obronna Polski w 1939 r.
- c) powstanie warszawskie w 1944 r.
- d) stan wojenny w 1981 r.
- e) wybory 4 czerwca 1989 r.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 5 (2 punkty)

Dokończ zdania, podkreślając właściwą odpowiedź:

1. Pierwszym władcą Polski, który bił monetę nie tylko w celach propagandowych ale masowo, był:

- a) Bolesław Chrobry
- b) Mieszko II

c) Bolesław Szczodry (Śmiały)

2. Moneta zwana brakteatem miała wizerunek wybity:

- a) po obu stronach

b) po jednej stronie.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 6 (6 punktów)

Legendarnym założycielem rodu Piastów był Piast, który brał udział w obaleniu poprzedniej władzy. Następnie Anonim zwany Gallem wymienia trzech poprzedników Mieszka I. Z poniżej podanych imion wybierz tych trzech polańskich książąt i uporządkuj ich w kolejności, wpisując 1 - obok najwcześniej panującego, 2 - obok następnego, a 3 - obok bezpośredniego poprzednika Mieszka I.

- a) Ścibor
- b) Przybywój
- c) Dytryk
- d) Bolesław
- e) Krak
- f) **Lestek (Leszek) 2**
- g) **Siemowit (Ziemowit) 1**
- h) Brzetysław
- i) **Siemomysł 3**

Po 1 punkcie za każdy poprawny wybór, po 1 punkcie za poprawną kolejność. Razem 6.

Zadanie 7 (1 punkt)

Uporządkuj chronologicznie wydarzenia od najstarszego do najnowszego, wpisując w wykropkowane miejsca liczby od 1 do 4 (1 oznacza najstarsze wydarzenie, 4 – najnowsze).

- a) Zajęcie Grodów Czerwieńskich przez księcia Włodzimierza Wielkiego 3
- b) chrzest Polski 2
- c) powstanie grodu w Gieczu 1
- d) akt Dagome Iudex 4

1 punkt za poprawne uporządkowanie

Zadanie 8 (1 punkt)

Uzupełnij tekst. Wybierz właściwe pojęcie spośród podanych poniżej i wpisz je w puste miejsce.

Pojęcia: dendrochronologia, metoda C14, stratyfikacja

Rozwój państwa Polan możemy określić terytorialnie dzięki wykorzystaniu do datowania znalezisk archeologicznych bardzo precyzyjnej metody zwanej **dendrochronologią**, pozwalającej określić dokładną datę budowy grodów.

1 punkt za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 9 (4 punkty)

Uzupełnij dane dotyczące kontrowersji nagromadzonych wokół chrztu Mieszka I. Do hipotezy (oznaczonej liczbą) dopisz literę, oznaczającą badacza.

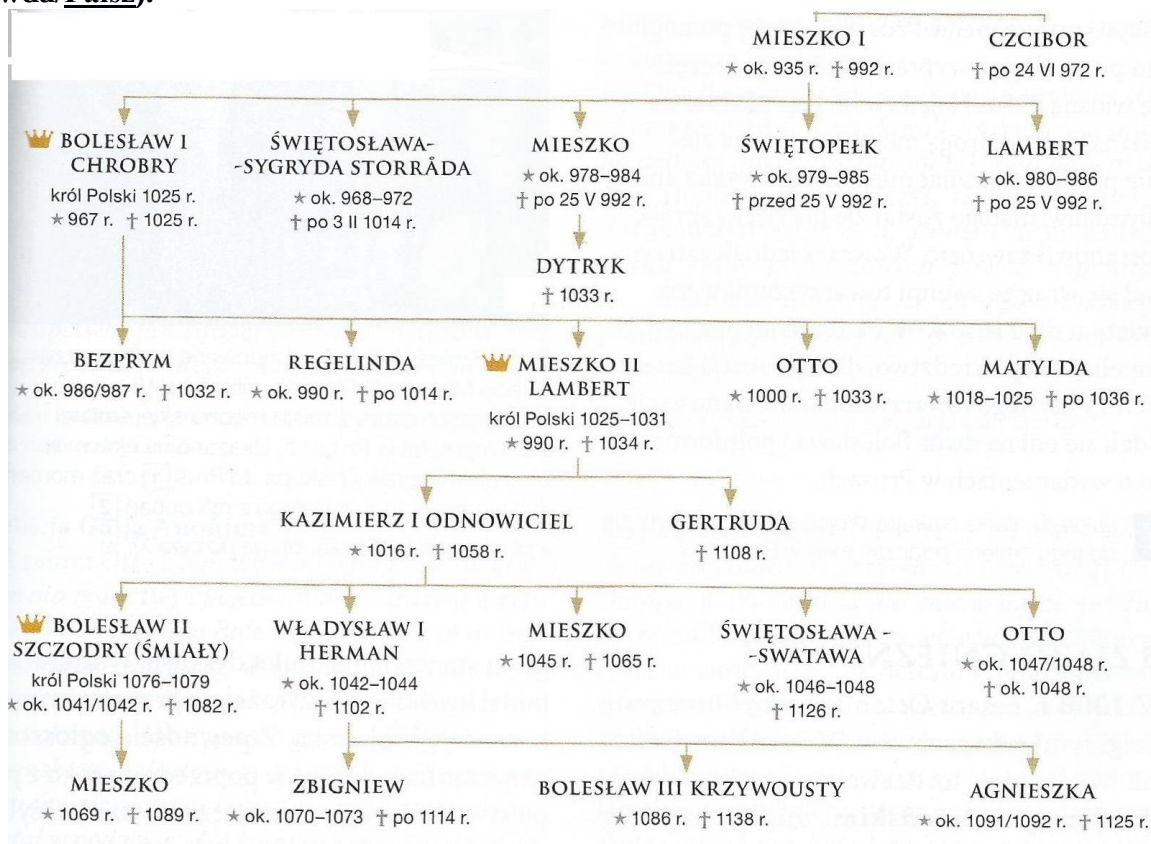
1. Mieszko I skorzystał z czeskiego pośrednictwa, by uniknąć pośrednictwa (i zależności) od Niemiec. **B**
2. Chrzest w Ratyzbonie (Niemcy), dzięki czeskiemu pośrednictwu. **D**
3. Chrzest był skutkiem nawiązania stosunków dyplomatycznych z Ottonem I, odbył się na zjeździe w Kolonii (965/966). **A**
4. Mieszko I przyjął chrzest jako warunek sojuszu z cesarstwem (czerwiec-lipiec 965 r.) w Magdeburgu lub w 966 r. w Kwedlinburgu. Wniosek wyciągnięty na podstawie porównań z kroniką Widukinda. **C**

A. Henryk Łowmiański; B. Gerard Labuda; C. Tomasz Jurek; D. Jerzy DOWIAT.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 10 (8 punktów)

Poniżej przedstawiono fragment tablicy genealogicznej pierwszych Piastów. Na jej podstawie zaznacz, które z umieszczonych pod nią zdań są prawdziwe, a które fałszywe, podkreślając w przypadku prawdy według wzoru: (Prawda/Fałsz), w przypadku fałszu według wzoru: (Prawda/Fałsz).

1. Czibor był stryjem Bolesława I Chrobrego (Prawda/Fałsz).
2. W 1032 r. Polska została podzielona pomiędzy wnuków Mieszka I (Prawda/Fałsz).
3. W 1032 r. przydzielono część Polski wszystkim żyjącym Piastom płci męskiej (Prawda/Fałsz).
4. Bolesław II Szczodry był bratankiem Gertrudy (Prawda/Fałsz).
5. Mieszko (syn Bolesława II Szczodrego) i Zbigniew byli rodzeństwem (Prawda/Fałsz).
6. Bolesław III Krzywousty był prawnukiem Bolesława I Chrobrego (Prawda/Fałsz).
7. W akcie Dagome Iudex umieszczono wszystkich synów Mieszka I (Prawda/Fałsz).
8. Dwóch synów Kazimierza I Odnowiciela było władcami Polski (Prawda/Fałsz).

Po jednym punkcie za poprawne podkreślenie.

Zadanie 11 (5 punktów)

Przedstawiony poniżej fragment zabytku przedstawia scenę z życia świętego. Uzupełnij zdania.

1. Zabytek ten to (wpisz nazwę zabytku) **Drzwi Gnieźnieńskie**.
2. Przedstawiono scenę z życia świętego (wpisz imię) **Wojciecha (dopuszczamy Adalberta)**.
3. Na fragmencie przedstawiono scenę **śmierci (dopuszczamy: męczeństwa i każdą inną wersję, wskazującą na poniesienie śmierci)** świętego z rąk pogan.
4. Zabytek znajduje się w (wpisz nazwę miejscowości) **Gnieźnie**.
5. Ufundowany został przez księcia (wpisz imię i numer porządkowy oraz przydomek) **Mieszka III Starego** w II połowie XII w.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 12 (1 punkt)

Poniżej wymieniono nabytki wojenne Bolesława I Chrobrego. Podkreśl te, które zdołał utrzymać do końca 1018 roku.

- a) Czechy
- b) Morawy**
- c) dzisiejsza Słowacja**
- d) Miłsko**
- e) Łużyce**
- f) Miśnia
- g) Grody Czerwieńskie**

b, c, d, e, g.

Jeden punkt za poprawnie wykonaną całość.

Zadanie 13 (8 punktów)

Dopasuj opis do wymienionych pojęć, wpisując liczbę w wy kropkowane miejsca. Uwaga! Opisów jest więcej niż pojęć. Do jednego opisu pasuje tylko jedno pojęcie.

- a) immunitet 3
- b) tablica paschalna 5
- c) wojna podjazdowa 6
- d) prawo rycerskie 8
- e) kronika 4
- f) kasztelan 9
- g) osady służebne 1
- h) miejsca targowe 2

1. Miejsca, gdzie osadzano rzemieślników, mających służyć pobliskiemu grodowi – płacili daninę w formie produktów, dostarczanych do grodu. Pozostały po nich nazwy (np. Szczytniki, Grotniki, Piekary).
2. Miejsca, w których w określonych dniach tygodnia mógł odbywać się handel. Pozostały po nich nazwy (np. Środa, Piątek).
3. Zwolnienie z obciążeń podatkowych lub prawnych nakładanych przez prawo książęce.
4. Dzieło narracyjne, opisujące w formie chronologicznej wydarzenia.
5. Wyliczenie występowania w poszczególnych latach dat ruchomych świąt kościelnych, związanych z Wielkanocą. Na marginesach tych dokumentów zapisywano często występujące w danym roku wydarzenia. W związku z tym wiele z nich stanowiło początek regularnie prowadzonych roczników, czyli systematycznych spisów ważnych wydarzeń.
6. Wojna polegająca na nagłych atakach i szybkich odwrotach, unikaniu walnej bitwy, niszczeniu zaopatrzenia i patroli przeciwnika.
7. Wojna angażująca całość sił wojskowych i cywilnych, mobilizująca do wojny wszystkie działy gospodarki, charakterystyczna przede wszystkim dla wieku XX.
8. Zasada korzystania z ziemi, nadanej przez władcę w zamian za konną służbę wojskową.
9. Zarządca jednego z ok. 90 okręgów grodowych.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 14 (5 punktów)

Poniżej opisano część danin i powinności wynikających z prawa książęcego. Dopasuj do nich nazwy z poniżej podanych. Uwaga! Nazw jest więcej niż opisów. Do jednego opisu pasuje tylko jedna nazwa.

1. Danina płacona od powierzchni uprawianej ziemi **f/poradlne**
2. Danina zastępująca obowiązek stróżowania w grodach, służąca do opłacania wojów lub rycerzy **h/ stróża**
3. Powinność oznaczająca konieczność utrzymania przejeżdżającego przez wieś władcy lub jego urzędnika **b/stan**
4. Zapłata za wypasanie trzody w książęcych lasach **c/narzaz**
5. Danina płacona od liczby rodzinnych gospodarstw **e/podymne**

- a) przewód; b) stan; c) narzaz; d) podworowe; e) podymne; f) poradlne; g) powołowe;
- h) stróża

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 15 (5 punktów)

Podaj daty roczne :

- a) koronacji Bolesława I Chrobrego **1025 r.**
- b) bitwy pod Cedynią **972 r.**
- c) bitwy pod Mozgawą **1195 r.**
- d) koronacji Władysława I Łokietka **1320 r.**
- e) założenia uniwersytetu w Krakowie **1364 r.**

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 16 (2 punkty)

Zaznacz tych (tego) spośród wymienionych książąt (zakreślając literę), którzy nie władali (nie władał) w Krakowie. Zaznacz też jednego z nich, który wziął udział w krucjacie do Ziemi Świętej literą „K” w wykropkowanym polu.

- a) Władysław II Wygnaniec ...
- b) Bolesław IV Kędzierzawy ...
- c) Mieszko III Stary ...
- d) Henryk Sandomierski K**
- e) Kazimierz II Sprawiedliwy...

Po jednym punkcie: za poprawne podkreślenie i za zaznaczenie litery K.

Zadanie 17 (1 punkt)

Podkreśl, które postacie tworzyły kulturę Polski i żyły w XIV wieku.

- a) Anonim zwany Gallem
- b) Mistrz Wincenty zwany Kadłubkiem
- c) Jan Długosz
- d) Janko z Czarnkowa**

Jeden punkt za poprawne podkreślenie.

Zadanie 18 (3 punkty)

Spośród wymienionych uprawnień zaznacz te, które nie były uprawnieniami sołtysa wsi na prawie niemieckim:

- a) otrzymywanie całości czynszu z gospodarstw chłopskich**
- b) wynagrodzenie 1/6 czynszu z gospodarstw chłopskich w zamian za ich zbieranie
- c) otrzymywanie dziesięciny**
- d) obowiązek służby wojskowej
- e) przewodniczenie ławie wiejskiej
- f) prowadzenie karczmy
- g) otrzymywanie darmowych prac chłopskich**

Po jednym punkcie za poprawne zaznaczenie.

Zadanie 19 (10 punktów)

Przeczytaj uważnie fragment aktu lokacyjnego miasta Krakowa z 1257 roku i odpowiedz na jego podstawie, które z umieszczonych pod nim zdań są prawdziwe, a które fałszywe, podkreślając w przypadku prawdy według wzoru: (Prawda/Fałsz), w przypadku fałszu według wzoru: (Prawda/Fałsz).

[...] Zamierzając przeto lokować miasto w Krakowie i zgromadzić tu ludzi z różnych stron świata, wpajamy w uszy każdemu z osobna, tak współczesnym, jak i przyszłym, że my Bolesław z łaski Boga księżę Krakowa i Sandomierza razem z przesławną matką naszą Grzymisławą i szlachetną małżonką naszą Kunegundą, miasto to lokujemy na tym samym prawie, na jakim lokowane zostało miasto Wrocław, jednak aby to co się tam dzieje, było zmienione tak, jak według prawa i wzoru miasta Magdeburga dzieć się powinno, a jeśli kiedyś wynikłaby co do tego jakaś wątpliwość, mają odwoływać się do prawa pisanego. Po pierwsze stanowczo więc pragniemy, aby to było przestrzegane i obiecujemy wójtom naszym [...] w sposób nienaruszony przestrzegać, że żaden z mieszczan, mieszkający w tym mieście przez sześć lat nie będzie nam uiszczać żadnego czynszu ani składać jakichkolwiek opłat od osób lub miejsc swoich względnie należących do tego miasta, z wyjątkiem komór [dziś: sklepów] sukienniczych i komór [dziś: sklepów] przekupniów, [...] od których, skoro je naszym kosztem i wysiłkiem wybudujemy – jak to im obiecaliśmy – pięć części czynszu z nich do nas wpłynie, zaś szóstą część dziedzicznie będą pobierać wyżej wymienieni wójtowie; to jednak nie z mocy prawa ale z naszej szczególnej łaski. Gdy zaś upłynie owych sześć lat, od każdej parceli mają nam płacić pół łuta srebra zwyczajowej wagi niemieckiej, która będzie obowiązywała w momencie płacenia.

Przekład: Bożena Wyrozumskawg. Przywileje ustanawiające gminy miejskie wielkiego Krakowa (XIII-XVIII wiek), oprac. B. Wyrozumska, Kraków 2007, s. 49-52.

1. Małżonka księcia miała na imię Kunegunda (Prawda/Fałsz).
2. Kraków lokowano na prawie magdeburskim (Prawda/Fałsz).
3. Mieszczanie otrzymali 5 lat wolnizny (Prawda/Fałsz).
4. Wójtowie otrzymali 1/6 dochodów księcia z komór sukienniczych (Prawda/Fałsz).
5. Mieszczanie mieli płacić podatek od parceli po upływie wolnizny (Prawda/Fałsz).
6. Księżę nie inwestował w rozwój miasta (Prawda/Fałsz).
7. Wzorami lokacyjnymi były dla Krakowa Wrocław i Magdeburg (Prawda/Fałsz).
8. Księżę lokował miasto sam (Prawda/Fałsz).
9. Sprzedaż sukna miała w Krakowie szczególne znaczenie (Prawda/Fałsz).
10. Miary i wagi miasta były wzorowane na niemieckich (Prawda/Fałsz).

Po jednym punkcie za poprawne podkreślenie.

Zadanie 20 (3 punkty)

Uważnie przeanalizuj mapę. Zaznacz właściwe odpowiedzi na pytania umieszczone pod mapą.

Źródło: Krystian Chariza i zespół, licencja: CC BY-SA 3.0. Za: Zintegrowana Platforma Edukacyjna

1. Najbardziej podzielona na przełomie XIII/XIV w. dzielnica to:

- a) Wielkopolska
- b) Pomorze Gdańskie
- c) Śląsk**

2. Henryk IV Probus zdołał zjednoczyć:

- a) Wielkopolskę, Pomorze Gdańskie
- b) Ks. Legnickie, Ks. Wrocławskie i Ziemię Krakowską**
- c) Ziemię Sieradzką i Kujawy

3. Wacław II Czeski:

- a) opanował Pomorze Gdańskie, Wielkopolskę, Małopolskę, część Śląska**
- b) opanował Pomorze Gdańskie, Wielkopolskę, Małopolskę, Mazowsze, część Śląska
- c) opanował wszystkie ziemie polskie sprzed 1138 r.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 21 (1 punkt)

Rozpoznaj władcę na ilustracji źródłowej, wybierając go spośród wymienionych niżej.

1. C/Wacław II Czeski

Źródło: Gabinet Numizmatyczny Damian Marciniak, Wikimedia Commons, licencja: CC BY-SA 4.0.

2. E/Władysław I Łokietek

3. F/Kazimierz III Wielki

A. Bolesław I Chrobry; B. Kazimierz I Odnowiciel; C. Wacław II Czeski; D. Przemysław II;
E. Władysław I Łokietek; F. Kazimierz III Wielki

Jeden punkt za poprawnie opracowaną całość.

Zadanie 22 (1 punkt)

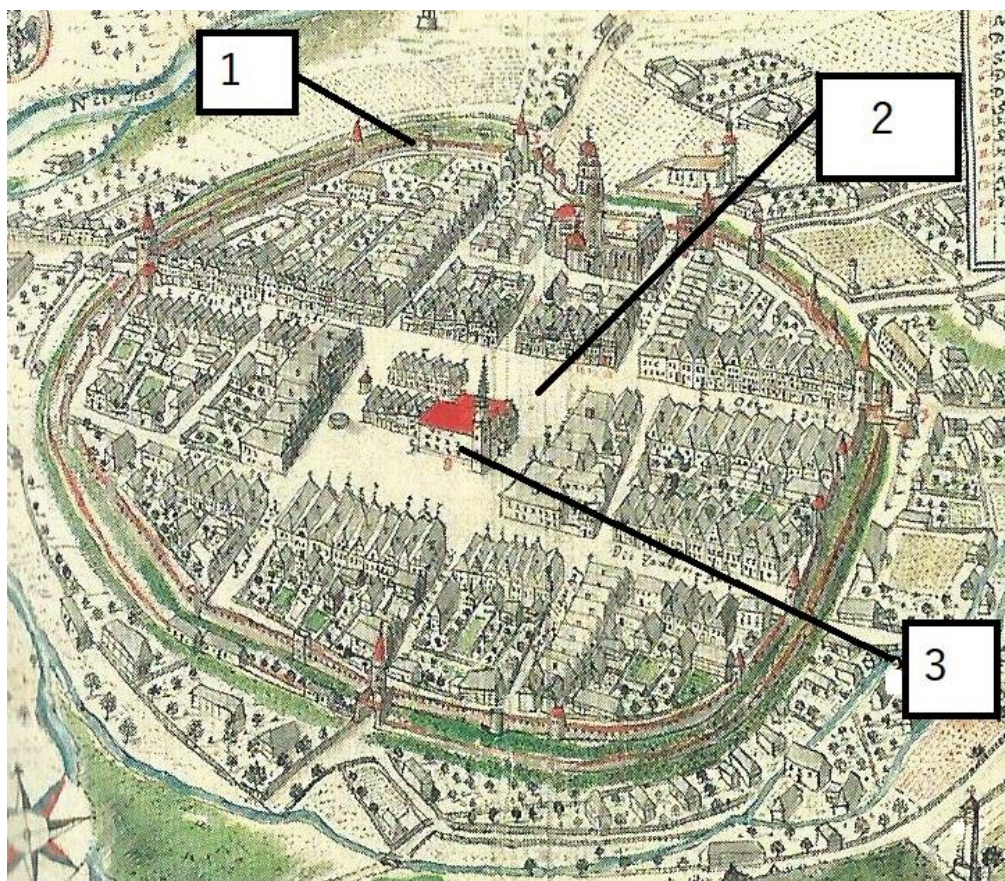
Wybierz i podkreśl prawdziwe zdanie. Uwaga! Może ich być więcej niż jedno.

- a) Wacław II Czeski był królem Czech i Polski.
- b) Wacław II Czeski pochodził z dynastii Przemyślidów.
- c) Wacław II Czeski panował w Polsce w latach 1300-1306.
- d) Wacław II Czeski opanował całe Mazowsze.

Jeden punkt za poprawnie wskazane obydwa zdania (a i b).

Zadanie 23 (8 punktów)

Na ilustracji przedstawiono miasto Paczków, lokowane na prawie magdeburskim. Zwróć uwagę na elementy na ilustracji i określ, które z umieszczonych pod nim zdań są prawdziwe, a które fałszywe, podkreślając w przypadku prawdy według wzoru: (Prawda/Fałsz), w przypadku fałszu według wzoru: (Prawda/Fałsz).

1. Pod numerem 1 oznaczono mury miejskie (Prawda/Fałsz).
2. Obowiązek obrony murów miejskich należał do mieszczan (Prawda/Fałsz).
3. W murach miejskich umieszczano baszty, które ułatwiały obronę (Prawda/Fałsz).
4. Pod numerem 2 oznaczono centralny plac miasta zwany rynkiem (Prawda/Fałsz).
5. Pod numerem 3 oznaczono siedzibę księcia (zamek) (Prawda/Fałsz).
6. Pod numerem 3 oznaczono siedzibę władz miejskich (ratusz) (Prawda/Fałsz).
7. Miasta podczas lokacji dzielono na równe, zbliżone do prostokąta działki, co widać na planie miasta (Prawda/Fałsz).
8. W skład samorządowych władz miasta na prawie magdeburskim wchodziły rada miejska i ława miejska (sąd) (Prawda/Fałsz).

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie.

Zadanie 24 (9 punktów)

W tabelce podano daty i wydarzenia z czasów Kazimierza Wielkiego. Uzupełnij tę tabelę, wpisując w odpowiednie pola litery oznaczające daty, miejsca, opis wydarzeń, nazwy krajów, którymi władali uczestnicy wydarzeń. Uwaga! Dat i miejsc jest więcej.

Lp.	Data	Miejsce	Opis	Kraje, którymi władali uczestnicy
1	1335	G	M	N, O, P (uznajemy jeszcze R ; wielkiego mistrza krzyżaków nie było, ale byli posłowie).
2	D	Kalisz	L	P, R
3	E	Namysłów	Podpisanie pokoju.	N, P
4	1364	K	Próba zakończenia sporu Andegawenów z Luksemburgami i Habsburgami, być może krucjata.	Polska, Cesarstwo Rzymskie (i Czechy), Cypr, Węgry, Brandenburgia, Mazowsze, księstwa śląski i pomorskie.

A. 1336 r.; B. 1337 r.; C. 1341 r.; D. 1343 r.; E. 1348 r.; F. 1355 r.; G. Wyszehrad;
H. Buda; J. Warszawa; K. Kraków; L. podpisanie pokoju; M. arbitraż; N. Czechy;
O. Węgry; P. Polska; R. zakon krzyżacki.

Po jednym punkcie za poprawne uzupełnienie każdej rubryki.

Zadanie 25 (1 punkt)

Określ styl, w jakim wybudowana jest ta budowla.

Styl **c/renesans**

a) romanizm; b) gotyk; **c) renesans**; d) barok; e) klasycyzm

Jeden punkt za poprawnie określony styl.

Zadanie 26 (1 punkt)

Przedstawiony niżej obraz Wojciecha Kossaka dotyczy bitwy pod Olszynką Grochowską, która rozegrała się podczas jednego z polskich powstań. Określ nazwę tego powstania i jego daty roczne wg wzoru: Powstanie wielkopolskie; daty: 1918-1919.

Powstanie **b/listopadowe**

a) kościuszkowskie

b) listopadowe

c) krakowskie

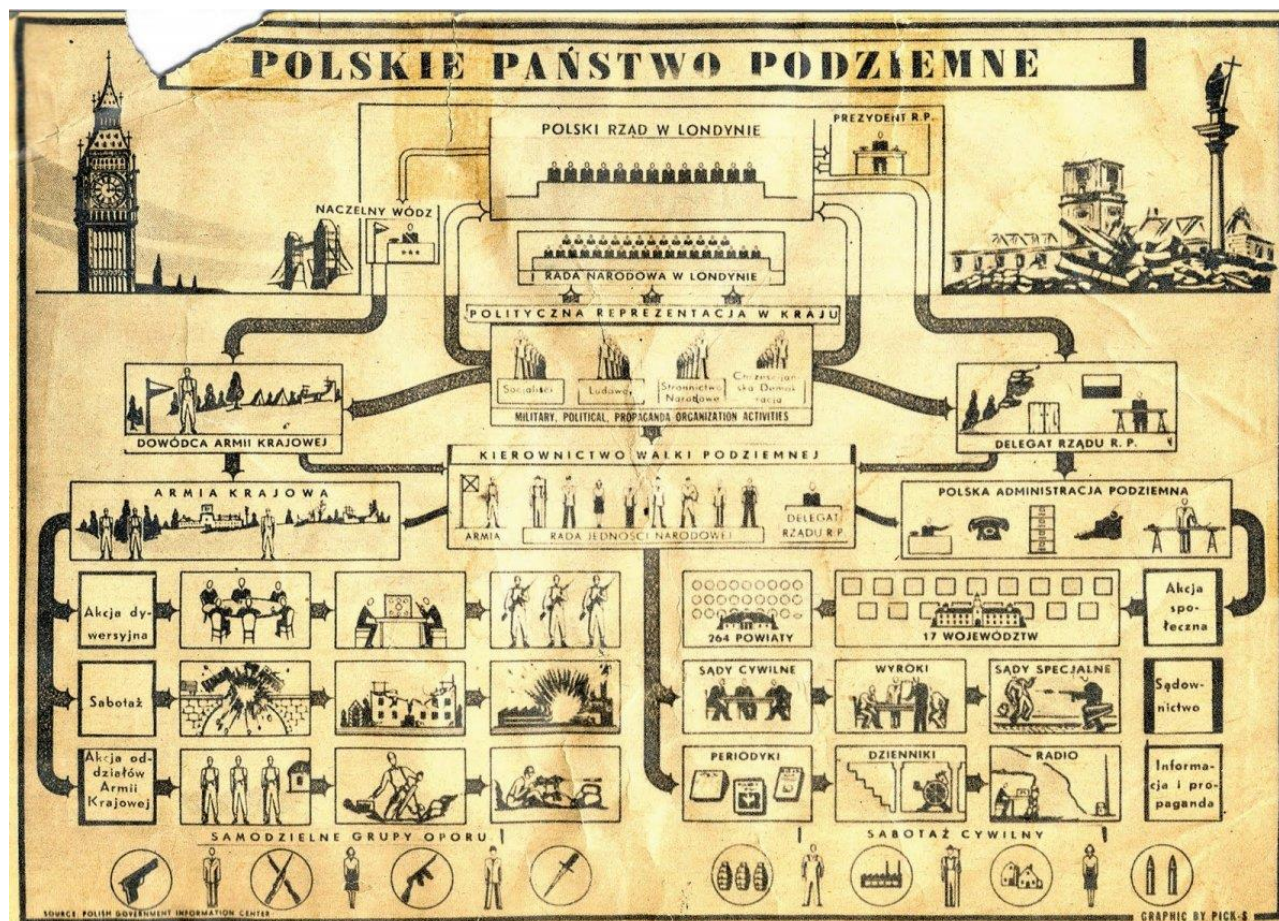
d) styczniowe

Daty **1830-1831**

Jeden punkt za poprawnie określone powstanie i jego daty graniczne.

Zadanie 27 (2 punkty)

Poniżej przedstawiono schemat działania polskiego państwa podziemnego. Opisuje stan już po akcji scalenia niepodległościowych organizacji wojskowych, dlatego występuje tam tylko jedna organizacja, Armia Krajowa. Spośród wymienionych niżej formacji wybierz tę, która nie uznawała rządu polskiego na uchodźstwie. Uzupełnij odpowiednio zdanie pod schematem.

a) Armia Krajowa (wcześniej ZWZ), b) Bataliony Chłopskie, c) Narodowe Siły Zbrojne, **d) Armia Ludowa.**

1) wchodziła; 2) **nie wchodziła**

Wniosek:

Polskiego rządu na uchodźstwie nie uznawała organizacja **d/Armia Ludowa**, w związku z tym **2/nie wchodziła** w skład organizacji polskiego państwa podziemnego.

Jeden punkt za identyfikację organizacji, jeden za poprawne ustalenie wniosku.